

Preventivní program

2023 – 2024

Název školy	Základní škola, Mikulov, Školní, příspěvková organizace
Ředitelka	Mgr. Hana Országová
Telefon	519 510 134
e-mail	skola@zsspmikulov.cz
Metodik prev.	Mgr. Jarmila Šrámková
Skartační znak	S 5

Základní škola Mikulov, Školní, příspěvková organizace poskytuje základní vzdělávání žákům se zdravotním postižením, zejména mentálním postižením, kombinovaným postižením a autismem. V současné době jsou zde žáci vzděláváni podle ŠVP „Kompas“ a „Klubko a Klubičko“. Vzhledem k různorodosti zdravotního postižení je třeba volit vhodnou prezentaci rizikových forem chování, předávat žákům informace takovou formou a v takovém rozsahu, kterému budou dobře rozumět. Přestože jsou vymezené různé formy rizikového chování, chceme se zaměřit především na ty, které naše žáky ohrožují nejvíce, se kterými se žáci mohou nejčastěji setkat, se kterými se nejčastěji u žáků ve škole setkáváme. V tomto školním roce chodí do ZŠ 19 žáků a do ZŠS 18 žáků, z toho jsou 4 žáci vzděláváni ve stacionáři „Biliculum“ v Mikulově.

Cílem preventivního působení je začlenění žáků do kolektivů tříd, zapojit je do chodu školy a vytvořit pro ně bezpečné a důvěryhodné prostředí. K tomu poslouží například azylové hodiny, společné velké přestávky, kouzelná místnost a relaxační místnost.

Preventivní program vychází z platné legislativy a dokumentů školy. Prevence rizikových forem chování je součástí výuky, zapojeny jsou všechny ročníky Základní školy a Základní školy speciální. Realizace prevence rizikových forem chování je v kompetenci především třídních učitelů, dále školního metodika prevence, výchovného poradce a ostatních pedagogů. K naplňování preventivního programu přispívají také další zaměstnanci školy – paní Hana Wohlfartová a Ing. Simona Bukovská.– ekonomky školy a paní Eva Pirochtová – školnice a uklízečka.

K naplnění preventivního působení přispěje třídnická hodina, komunitní kruh, azylová hodina.

V mezipatře je umístěna schránka důvěry a ve druhém patře nástěnka pro žáky s tematikou prevence.

Nedílnou součástí prevence je Školní řád, s jehož obsahem jsou žáci seznámeni na začátku školního roku a dále dle potřeby v průběhu školního roku. Školní řád je zpřístupněn rodičům a zákonným zástupcům žáků – je umístěn v budově školy a na webových stránkách školy, výtah ze Školního řádu mají žáci vlepány v žákovských knížkách.

Ve školním roce 2023/24 bude na škole působit sociální pedagog Petr Dohnal. Jeho působení na škole umožňuje projekt ... Bude spolupracovat s vedením školy, metodikem prevence, výchovným poradcem a ostatními pedagogy. Jeho činnost bude zaměřena na sociálně slabé žáky, zejména žáky I. a II. stupně Základní školy. Cílem je rozvíjení sociálních dovedností, podpora sebevědomí žáků, trávení volného času. Možná je spolupráce s rodiči, dle potřeby a zájmu.

A. Pedagogové školy

Předpokladem pro úspěšnou realizaci preventivního programu (PP) je:

- dostatečná informovanost pedagogů o problematice rizikových forem chování – nástěnka ve sborovně, časopis Prevence, informace od okresního metodika prevence, další literatura a legislativa MŠMT
- vedení komunitních kruhů a třídnických hodin
- dostatečné využívání kompetencí při řešení vzniklých problémů
- vzájemná spolupráce mezi pedagogy
- spolupráce pedagogů s metodikem prevence a výchovným poradcem
- spolupráce s vedením školy.
- účast na kurzech pro pedagogy a pro žáky

Informace o problematice rizikových forem chování budou pedagogové získávat z odborné literatury, letáků, informačních nástěnek, e-mailů, z nabídek seminářů okresního metodika prevence. Je třeba, aby každý pedagog dovedl rozpoznat problém, uměl na něj adekvátně reagovat, uměl odhadnout závažnost problému a ve spolupráci se ŠPP navrhnout a realizovat řešení problému. Důležité jsou také konzultace mezi pedagogy navzájem, předávání zkušeností, informací.

B. Rodiče

Realizace PP se neobejde bez účasti rodičů. O problematice rizikového chování jsou rodiče informováni prostřednictvím letáků, nástěnky ve druhém patře. Rodiče se mohou informovat na prospěch i chování svých dětí v době konzultačních hodin třídního učitele, v době konzultačních hodin školního metodika prevence, dále pak na třídních schůzkách. O informace, radu nebo pomoc při řešení různých problémů, mohou požádat výchovného poradce, metodika prevence. Dobu konzultací mají žáci uvedenu v žákovské knížce. Spolupráce s rodinou je v oblasti prevence a při řešení vzniklých problémů velmi důležitá. K tomu přispívají osobní kontakty s rodiči například při předávání dítěte, nebo komunikační deníky u mladších žáků.

Spolupráce s dalšími organizacemi

V oblasti preventivního působení a řešení závažných problémů bude škola, stejně jako v minulých letech spolupracovat s těmito institucemi:

OSPOD

Odborní lékaři

Městská policie

Police ČR

Okresní metodik prevence

Mediační a probační služba

C. Další dokumenty školy

Směrnice k primární prevenci sociálně patologických jevů u žáků ve škole, č.j.: 455/759/09

Program proti šikanování ve škole, č.j.: 452/737

Školní preventivní strategie na období 2019 - 2023

D. Realizace preventivního programu

Preventivní program bude realizován napříč vzdělávacím procesem - plány učiva, mozaikové dny, azylové hodiny, besedy pro žáky, kurzy pro pedagogy.

Azylové hodiny se uskuteční každé první úterý v měsíci, druhou vyučovací hodinu. Jde o setkání žáků a pedagogů školy. Cílem je předávání informací, společné prezentace, kde žáci se svými učiteli představí zpracování projektů, například plakáty, výrobky atd. Se staršími žáky lze tady řešit vzniklé problémy, ale také je zde prostor pro komunikaci, rozbor situací. Všichni zde mohou mluvit otevřeně, bez obav z postihu nebo výsměchu.

Jedním z cílů preventivního programu je zapojení žáků do dění školy, podpora ohleduplnosti od starších spolužáků, podpora navazování kamarádských vztahů.

Dalšími cíli preventivního působení je rozvíjení osobnosti každého jedince, rozvíjení komunikačních schopností, osvojení si takových návyků, které povedou k větší samostatnosti a odpovědnosti v rámci svých možností. Důležité je také rozvíjet schopnost pracovat s informacemi, umět je správně pochopit, odlišit vhodné a nevhodné zprávy, videa, reklamy atd. K tomu budou žáci využívat dostupné komunikační prostředky v rámci digitalizace. Snahou je upevnění již získaných dovedností v oblasti slušného společenského chování, vytvoření nových návyků a dovedností na takové úrovni, aby se naši žáci cítili ve společnosti ostatních lidí dobře, dokázali navázat kontakt, požádat o pomoc, umět si zajistit služby.

Vznik problémů a závislostí souvisí úzce s poznáním svých vlastností a schopností, rozpoznáním rizika, schopností umět reagovat a řešit nové, neobvyklé situace.

Vzhledem k zdravotnímu znevýhodnění našich žáků je potřeba předávat informace srozumitelně. Lze využít krátké příběhy, deskové hry, stránky pro děti s tematikou prevence, nácvik vhodných způsobů chování a jednání. Pro žáky s PAS lze využít speciální piktogramy.

Oblasti preventivního programu:

- Komunikace s okolím – slušné společenské chování, chování mezi vrstevníky a spolužáky, chování k dospělým osobám, kontakt s neznámými osobami, služby
- Vhodné a nevhodné chování – na veřejnosti, mezi vrstevníky, k dospělým osobám
- Zdraví jako normální stav – předcházení nemocem, úrazům, závažným zdravotním ohrožujícím jevům a chování
- Bezpečná komunikace na internetu, kyberšikana, sociální sítě, reklamy, videa

Témata jsou součástí výuky v předmětech Občanská výchova a výchova ke zdraví, Přírodopis, Přírodověda, Prvouka, Společenská výchova, ICT, Pracovní výchova aj.

Třídnická hodina: Tato hodina je v kompetenci třídního učitele, je součástí rozvrhu. Slouží k upevnění třídního kolektivu, k poznání svých schopností, k upevnění získaných dovedností a získání nových kompetencí. Třídnické hodiny mohou sloužit také k řešení pozitivních i negativních jevů, ale toto by nemělo být jediným cílem. Třídnická hodina může také sloužit k přípravě na azylovou hodinu.

Komunitní kruh: Komunitní kruh na I. stupni a v ZŠ speciální svou podstatou nahrazuje třídnické hodiny realizované na druhém stupni. Měl by proběhnout vždy na začátku týdne, nejlépe v pondělí první vyučovací hodinu. Cílem je postupně učit žáky sdělovat své pocity, názory, přání, kritiky a naslouchat druhým. Jde o naladění na pracovní týden, povídání si o tom, co prožili o víkendu, ve škole apod., dítě se postupně naučí filtrovat prožitky a informace z toho, co chce sdělit a co ne. Komunitní kruh může být také příprava na azylovou hodinu.

Azylová hodina: Azylová hodina proběhne v tomto školním roce vždy první úterý v měsíci, druhou vyučovací hodinu. Azylové hodiny se zúčastní všichni žáci ale vzhledem k tomu, že mladší děti nevydrží delší dobu soustředění, budou po společném úvodu a aktivitě odcházet zpět do tříd.

E. Program školních akcí a mimoškolních aktivit

K naplňování PP přispívá také účast žáků na školních i mimoškolních aktivitách. V letošním školním roce jsou akce naplánované v plánu mozaikových aktivit. Rádi bychom se také účastnili akcí pořádaných jinými subjekty.

Školní akce viz Mozaika školních akcí 23/24

- Školní exkurze a výlety
- Mikulovský Bušmen
- Mozaikové dny - projektové dny
- Vánoční dílny
- Zimní cvičení v přírodě
- Jarní cvičení v přírodě – Den Země

- Velikonoční dílny
- Školní lehkootletické závody
- Den dětí
- BESIP

Akce pořádané jinými subjekty

- Divadelní a filmová představení (dle nabídky)
- Programy pořádané DDM (dle nabídky)
- Programy pořádané Městskou knihovnou (dle nabídky)

Závěr

Preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělávání žáků po celou dobu školní docházky. Účastní se ho pedagogický sbor, žáci, rodiče, odborníci. Při působení musíme brát v úvahu individualitu osobností našich žáků.

Prevence v žádném případě nemůže probíhat nárazově. Probíhá průběžně již od 1. ročníku s cílem rozvíjet osobnost žáka, rozvíjet jeho komunikační schopnosti, naučit žáky všimnout si svého okolí, řešit známé i nové situace, řešit konflikty, posilovat sebedůvěru dětí, vést je ke schopnosti odmítnout vše, co by mohlo mít negativní důsledky pro ně samotné i jejich okolí, poskytnou jim informace způsobem, který zohledňuje jejich schopnosti a možnosti.

Mgr. Jarmila Šrámková, školní metodik prevence

Přílohy:

1. Plán činnosti školního metodika prevence na školní rok 2023/2024
2. Přehled témat primární prevence v jednotlivých vyučovacích předmětech
3. Platná legislativa – seznam

Příloha 1.

Plán činnosti metodika prevence

školní rok 2023/2024

Spolupráce s vedením školy při realizaci preventivních aktivit a řešení vzniklých problémů

Spolupráce s výchovným poradcem – konzultace a společné řešení problémů

Spolupráce se sociálním pedagogem – konzultace

Spolupráce s pedagogy

- poskytování informací
- pomoc při řešení problémů
- zprostředkování nabídek vzdělávání
- pomoc při realizaci azylových hodin, komunitních kruhů
- sledování požadavků k tématům prevence

Spolupráce s rodiči

- poskytnutí informací
- pomoc a konzultace při řešení problémů

Vypracování Preventivního programu na školní rok 2023/24

Vypracování Školní preventivní strategie

Organizování Azylových hodin

Úprava informační nástěnky ve sborovně

Úprava informační nástěnky pro žáky ve druhém poschodí

Poskytování materiálů s preventivní tematikou

Zajištění besed pro žáky a pedagogy

Spolupráce s orgány činnými v oblasti prevence

Vzdělávání na seminářích – minimálně jednou za rok

Vypracovala:
Mgr. Jarmila Šrámková
školní metodik prevence

Příloha 2.

Přehled témat primární prevence v jednotlivých vyučovacích předmětech

Základní škola

1. - 3. ročník

- Mezilidské vztahy, společenský styk, chování ve společnosti Čj, Prv
- Péče o zdraví, osobní hygiena, prevence nemocí Prv, Tv
- Chování v přírodě, vandalismus Prv
- Chování v silničním provozu - Besip Prv, Tv
- Program „Veverka“ Prv

4. – 5. ročník

- protiprávní jednání (krádež, zneužívání, šikana, týrání) a jeho postih Vl
- pravidla společenského chování, chování v krizových situacích Vl
- bezpečné chování – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi Prv
- působení lidí na krajinu – vandalismus Vl, Př
- chování v silničním provozu - Besip Vl, Tv
- zdraví a zdravá výživa, kouření, alkohol - program „Veverka“ Př, Tv, Jč

6. – 9. ročník

- návykové látky, jejich odmítání, gamblerství Př, Ovz
- skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, šikana Ovz
- autodestruktivní závislosti – zdravotní a sociální rizika Ovz
- člověk a volný čas – nebezpečí drog Ovz, Tv
- tělesná a duševní hygiena, psychohygiena Ovz, Tv, Př
- rozvoj komunikačních dovedností Jč, Ovz
- pohlavní choroby, plánované rodičovství, prevence rizikového sexuálního chování Ovz, Př
- konfliktní mezilidské vztahy, znásilnění, pohlavní zneužívání, týrání, šikana,

alkoholizmus, gamblerství, drogy	Ovz
- ochrana životního prostředí – vandalizmus	Ovz, Př
- škodlivé a jedovaté látky	Ovz, Př, Ch
- výživa a zdraví	Př
- rovnocennost a rovnoprávnost národnostních menšin, problémy lidské nesnášenlivosti, rasismus, xenofobie, terorismus	Ovz
- lidská práva, postihy protiprávního jednání, trestná činnost mládeže	Ovz
- otázky víry a náboženství	Ovz, D, Z
- manipulativní reklama a informace, vliv médií	Ovz, Jč
- komunikační technologie, sociální sítě, vliv na život, kyberšikana	Ovz

Základní škola speciální

- mezilidské vztahy, společenský styk, chování ve společnosti	Spv
- péče o zdraví, osobní hygiena, prevence nemocí	Tv, ZTv
- chování v přírodě	Spv, Přd
- chování v silničním provozu	Tv, Spv
- chování v krizových situacích	Spv
- bezpečné chování – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi	Spv, ICT
- komunikační technologie, sociální sítě, vliv na život, kyberšikana	Spv ICT

Příloha 3.

Legislativa platná pro školní rok 2023/24

Přehled základní legislativy:

STRATEGIE

- **Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027**
- **Strategie Jihomoravského kraje pro oblast rizikového chování, závislostí a závislostního chování na období 2020 - 2028**

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (Čj.: 25 884/2003-24)

Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT(Čj.: 37 014/2005-25)

Novelizace navazujících právních předpisů (Vyhláška č. 72/2005 Sb.) o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních – Vyhláška 197/2016 Sb., s účinností od 1.9. 2016

Vyhlášku č. 73/2005 Sb., - nahrazuje vyhláška č. 27/2016 Sb. – o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Zákon c. 65 2017 Sb. O ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek.

Zákona c. 561 2004 Sb. Školský zákon

Zákon č. 563 2004 Sb. O pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Zákon 562 2004 Sb. Kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona